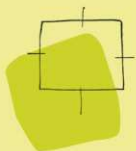

Advies Natuurwaarden VAL BV

BügelHajema

Plek voor ideeën

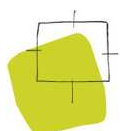
Advies Natuurwaarden VAL BV

Inhoud

Rapport en bijlagen

28 februari 2011

Projectnummer 099.10.51.00.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Procedure	7
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Gebiedsbescherming	8
3	Beschrijving van het plangebied	11
4	Natuurwaarden	17
4.1	Beschermde gebieden	17
4.2	Soortenonderzoek	18
4.2.1	Vaatplanten	19
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	21
4.2.3	Zoogdieren - overige	21
4.2.4	Vogels	23
4.2.5	Amfibieën	24
4.2.6	Reptielen	25
4.2.7	Vissen	25
4.2.8	Dagvlinders	26
4.2.9	Libellen	26
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	27
5	Conclusie	29
5.1	Gebiedsbescherming	29
5.2	Soortenbescherming	29
6	Bronnen	33
6.1	Veldbezoek	33
6.2	Media	33
6.3	Literatuur	33

Bijlagen

S a m e n v a t t i n g

1.1

Aanleiding onderzoek

Er bestaan plannen om aan de Veldweg 7 te Heusden, ter plaatse van het huidige composteerbedrijf een biovergistingsinstallatie te realiseren.

In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A aangegeven of er mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap er dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstap
Flora	-	-
Vleermuizen	-	-
Overige zoogdieren	Haas, ree, egel, gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis, aarmuis, woelrat, wezel en bunzing	Geen, vrijstelling
Vogels	Enkele broedvogels	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	Bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

1.3

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom naar verwachting geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur naar verwachting niet in strijd met het Streekplan Noord-Brabant 2002.

Beide conclusies moeten in het kader van de oriëntatiefase en vooroverleg worden bevestigd door het bevoegd gezag.

Inleiding

2

2.1

Procedure

Voor de realisatie van een biovergistingsinstallatie aan de Veldweg 7 te Haars- teeg in de gemeente Heusden dient voor het bestemmingsplan een procedure ex artikel 3.2.3 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) te worden uitgevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuur- waarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

2.2

Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbe- leid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Euro- pese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen wor- den verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te be- perken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te ver- wijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te ver- wonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, brui- ne rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaard- slak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en fauna- wet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebou- wen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

SOORTENBESCHERMING

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 8).

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3'). Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook mee gewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

RODE LIJST

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 7). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

2.3

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit Ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd

op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

NATUURBESCHERMINGS-
WET

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor drie gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn er 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor definitieve aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie gebieden definitief aangewezen: Voornes Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta. De definitieve aanwijzing van de overige 116 gebieden volgt hierna. De procedure voor de resterende 43 gebie-

den start in 2008. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFD-
STRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het Streekplan Noord-Brabant 2002 geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

In juli 2007 is door rijk en provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t p l a n g e b i e d

3

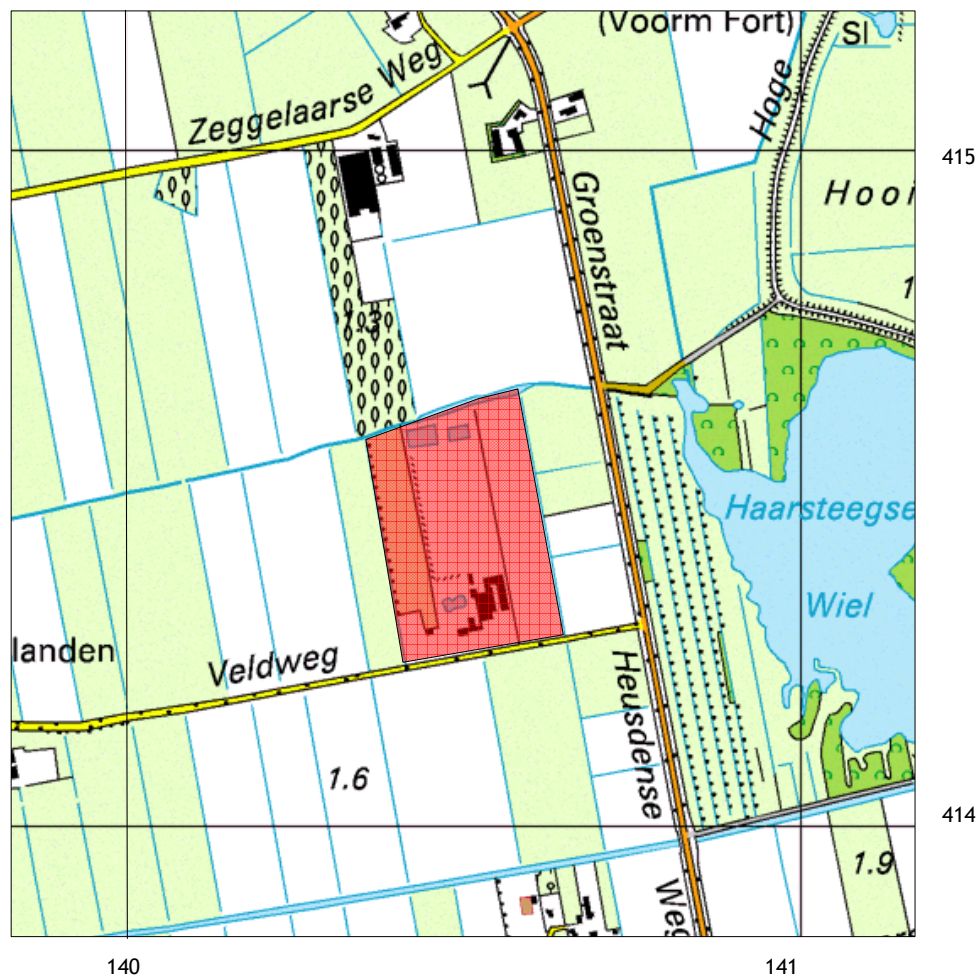
Vanaf 1983 bewerkt/composteert het bedrijf groenafval van tuinders. Vanaf circa 1990 vindt het proces van compostering in haar huidige vorm plaats. Vanaf het begin van deze eeuw is men gestopt met het houden van rundvee.

HISTORIE

Het plangebied omvat het huidige composteringsbedrijf Val BV ten noorden van de Veldweg met de daarbij horende bedrijfswoning, bedrijfsgebouwen en opslag en verwerkingslocatie van groenafval. Daarnaast worden de ten oosten van de bedrijfskavel gelegen landbouwgronden betrokken bij de ontwikkeling. De bedrijfskavel is aan de oost- en noordzijde van het omliggende gebied afgescheiden door een 4 m hoge zandwal. Aan de westzijde is deze (vanaf het zuiden gezien) over een derde van de lengte ook aanwezig. Aan de noordzijde van het plangebied ligt de Zegelaarsche Wetering, die naar het westen afstroomt. Zowel aan de oost- als westzijde van de bedrijfskavel liggen sloten. De bedrijfsgebouwen en de bedrijfswoning liggen centraal in het zuiden van het plangebied. Rondom de woning is een tuin aanwezig. Het grootste deel van de bedrijfskavel is verhard of semiverhard en wordt gebruikt ten behoeve van de opslag en compostering van groenafval. Hier liggen grote bergen (meer dan 15 m) groenafval. Een deel van de westzijde van de bedrijfskavel is niet in gebruik, maar bestaat uit grasland. In de noordelijke hoek liggen enkele vergistings tanks. Het gebied ten oosten van het bedrijfsgebied bestaat uit landbouwgronden, waarop dit jaar maïs is verbouwd.

HUIDIGE SITUATIE

Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied.

Figuur 1. Plangebied (rood), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

Westelijk deel bedrijfskavel
(grasland)

Oostelijk deel plangebied

Plangebied vanuit het zuidoosten

Vooropslag op de bedrijfskavel

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Volgens de bodemkaart bestaat de bodem van het plangebied uit overslaggronden. Deze kalkrijke, lichte kleigronden zijn ontstaan door dijkdoorbraken. De rivier kolkte grote gaten uit de bodem die niet werden gedempt en zogenaamde 'wielen' vormde, zoals het nabij gelegen Haarsteegse Wiel. Het losgeslagen zandige materiaal verspreide zich in het gebied eromheen en vormde overslaggronden. Het Haarsteegse Wiel lijkt in verbinding te staan met de wetering. Deze stroomt echter van het Wiel af, waardoor er geen hydrologische relatie lijkt te bestaan tussen het plangebied en de Haarsteegse Wiel.

De watergangen rond het plangebied hebben ten minste gedeeltelijk en plaatselijk een geëutrofeerde waterkwaliteit. Dit blijkt uit schuimvorming en het voorkomen van draad- en blauwwieren.

De gemiddeld hoogste grondwaterstand ligt meer dan 40 cm beneden het maaiveld. De gemiddeld laagste grondwaterstand ligt tussen de 80 cm en 120 cm beneden het maaiveld.

Gezien de ligging in agrarisch gebied met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking.

BODEM EN WATER

Watergang ten noorden van het plangebied

PLANNEN

In het bedrijf VAL BV wordt momenteel het ingenomen plantaardige afval gecomposteerd. Het bedrijfsplan voorziet in een aanpassing waarbij het plantaardig afval wordt vergist om biogas op te wekken. Om dit te realiseren, is het gewenst om de ruimtelijke organisatie van het bedrijf te wijzigen. Binnen het huidige bedrijfsperceel worden vergistinginstallaties en een waterzuivering gerealiseerd. Hierdoor zullen de geuremissies en effluent van percolatie- en proceswater naar de lucht en de omringende percelen afnemen. Eventuele beïnvloeding van het naburige Haarsteegse Wiel neemt daardoor af. Verder worden het terrein en de ten oosten hiervan gelegen percelen landschappelijk ingericht in aansluiting op het Haarsteegse Wiel. De laanstructuur van de Veldweg zal worden versterkt, zodat deze aansluit op de bestaande laan in het westelijke deel van het gebied. De westelijke afronding wordt gevormd door een beplante aardwal en boomsingels van populieren. Hierbij worden de opslagplaatsen meer aan het oog onttrokken. De percelen aan de oostzijde worden ingericht met wilgenbossen en elzensingels, waartussen percelen verschaald bloemrijk grasland zijn gesitueerd. Aan de noordzijde wordt ter hoogte van de wetering een aansluitende laagte met poel uitgegraven. In figuur 2 is een inrichtingschets weergegeven.

Figuur 2. Landschappelijke inrichtingsschets VAL BV

4.1

Beschermde gebieden

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied hieruit is het Natura 2000-gebied 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' op ongeveer 4 km ten Zuiden van het plangebied.

INVENTARISATIE

Op ongeveer 200 m ten oosten van het plangebied ligt de Haarsteegse Wiel welke onderdeel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur. Tussen de Haarsteegse Wiel en de Heusdenseweg ligt een gebied met bloemrijke graslanden en singels van populier en zwarte els. De Haarsteegse Wiel is een kleine waterpartij met een redelijke tot goede waterkwaliteit, die in de wintermaanden interessant is voor watervogels en voor lage aantallen watervogels tijdens het broedseizoen. Er is een vrij smalle rietkraag aanwezig. Gezien de aanwezigheid van enkele aangemeerde roeiboten lijkt het Wiel regelmatig te worden gebruikt door sportvissers.

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Directe effecten op beschermde Natura 2000-gebieden zijn dan ook niet te verwachten. De wijziging van het bedrijfsproces van (open)compostering naar gesloten biovergisting zal de aanwezige emissies (o.a. stikstof en methaan) doen afnemen (zie ook Beschouwing Luchtkwaliteitsaspecten, WMA bv. 2011). Gezien de aard van de ingrepen zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

EFFECTEN

Het plangebied ligt nabij de Ecologische Hoofdstructuur. In de huidige situatie lijkt niet of nauwelijks sprake van een wezenlijke beïnvloeding op deze gebieden door de activiteiten in het plangebied. De afstand tot het Wiel is te groot om hinder in de vorm van licht of geluid te veroorzaken. Vanuit de literatuur zijn er geen onderzoeken bekend die een verband leggen tussen geuremissies en de verstoring van diersoorten.

Door de toekomstige werkwijze van vergisting zullen huidige emissies verder afnemen. Daarnaast zorgt de natuurlijke herinrichting van het oostelijk deel van het plangebied voor een verhoging van de natuurwaarden in het gebied. Deze sluiten aan bij de beoogde natuurdoelstellingen van de gebieden rond de Haarsteegse wiel. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming voor de Ecologische Hoofdstructuur dan ook niet in strijd met de Nota Ruimte en het Streekplan Noord-Brabant 2002.

Op beide punten moet de hier verwachte conclusie formeel worden bevestigd door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant.

Bloemrijke graslanden met boomsingels

Haarsteegse wiel

4.2

Soortenonderzoek

LIGGING	Het plangebied ligt in het kilometerhok ¹ 140-414 en in uurhok ¹ 45-31. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.
BESTAANDE INFORMATIE	Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (Tabel B). Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels. De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot is de website www.waarneming.nl, geraadpleegd. Op deze website worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Genoemde website wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben. Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 6 januari 2009)

Rapportage voor kilometerhok X:140 / Y:414								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					slecht	-	1975-1990
Mossen						niet		1996-2006
Korstmossen						niet		1991-2006
Paddestoelen						niet		1991-2006
Zoogdieren						matig		1996-2006
Broedvogels			1			slecht	0%	1995-2006
Watervogels						goed	0%	96/97-03/04
Reptielen						niet		1992-2006
Amfibieën	2				0	slecht	51-100%	1992-2006
Vissen						niet		1992-2006
Dagvlinders						goed	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders						niet		1980-2005
Libellen					2	matig	0%	1992-2006
Sprinkhanen					1	redelijk	0%	1992-2006
Overige ongewervelden						slecht		1992-2006

*** Legenda**

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)

FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)

Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)

RL = Rode Lijst

* Legenda
FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst

Het plangebied is eind november 2008 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).

VELDWERK

Het veldbezoek is niet in het meest geschikte seizoen uitgevoerd. Gezien de aard van het plangebied kan met behulp van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens van alle soortengroepen toch met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van soorten in het gebied.

4.2.1

V a a t p l a n t e n

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok in de periode van 1975 tot en met 1990 slecht onderzocht op vaatplanten. Gezien de ouderdom en de lage onderzoeksinspanning zijn gedetailleerde soortengegevens daarom niet opgevraagd. Gezien de aard van het gebied geeft het veldbezoek in combinatie met de bekende gegevens een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Binnen de bedrijfskavel zijn nauwelijks groenstructuren aanwezig. Naast de tuin van de bedrijfswoning bevindt zich in het westelijk deel grasland. Overige groenstructuren zijn alleen aan de randen op de omliggende zandruggen aanwezig. De tuin rond de bedrijfswoning is geen onderdeel van de plannen. Aan de randen van de bedrijfskavel bestaat de opgaande begroeiing voornamelijk uit ruwe berk, schietwilg, Canadese populier en zwarte els. Het grasland was zeer vochtig, doordat water van de compostbergen het terrein in liep. Tussen

INVENTARISATIE

het gras werd onder andere scherpe boterbloem, ridderzuring en rode klaver aan getroffen. Daarnaast zijn enkele natte ruigten aanwezig met onder andere ridderzuring, grote brandnetel, riet en pitrus. Deze soorten indiceren allen voedselrijke omstandigheden. De sloot aan de westzijde bevat geen waterplanten. Aan de randen stond voornamelijk riet, pitrus en fluitenkruid.

Zwarte els

De te ontwikkelen oostelijke percelen bestaan uit agrarische akkers waarop maïs heeft gestaan. Op het moment van het veldbezoek was hier geen vegetatie op aanwezig. De sloot aan de oostzijde (tussen akkerperceel en bedrijfskavel) was recentelijk geschoond. Op enkele plaatsen waren nog restanten van riet aanwezig. Daarnaast werd klein kroos op de sloot aangetroffen.

De Zeggelaarsche Wetering aan de noordzijde was ook recentelijk geschoond. De beek heeft een zandige bodem met relatief helder water en stroomde van oost naar west. In de beek werd alleen smalle waterpest aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen. Deze worden gezien de inrichting en het intensieve gebruik van het gebied ook niet verwacht.

EFFECTEN

Er zullen geen effecten op beschermde soorten of rode lijstsoorten optreden. Het afgraven (verschralen) van de toplaag in het oostelijke deel en de geplande inrichting van een natte zone langs de beek biedt potenties voor verschillende plantensoorten in de toekomst.

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het kilometerhok matig onderzocht. Aangezien er geen beschermde soorten worden gemeld, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in de periode van 1985 tot en met 1994 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Omdat ten behoeve van de ontwikkelingen geen potentiële verblijfplaatsen verloren gaan, geven de gegevens in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

In het uurhok zijn in totaal zes soorten vleermuizen waargenomen (zie bijlage 1). Alle vleermuizen staan in tabel 3 van de AMvB en in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen hiermee onder het zwaarste beschermingsregime. Binnen het plangebied vormt de bedrijfswoning een potentiële verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten, zoals de in het uurhok waargenomen gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De in het plangebied aanwezige bomen zijn van een te geringe omvang en hebben geen holten of spleten, die een potentiële verblijfplaats voor boombewonende soorten kunnen vormen. Vooral de randen van het plangebied vormen geschikt foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Daarnaast zou watervleermuis boven de beek kunnen jagen. Meervleermuis jaagt ook boven wateren, echter deze wordt voornamelijk boven brede kanalen, plassen en meren aangetroffen.

INVENTARISATIE

Door de ontwikkelingen gaan geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Het foerageergebied zal tijdelijk veranderen voor voorkomende soorten. Door de realisaties van singels en bosjes met daartussen bloemrijke graslanden in het oostelijke deel ontstaat potentieel geschikter foerageergebied voor voorkomende soorten.

EFFECTEN

4.2.3

Zoogdieren - overige

Volgens de opgave van het Natuurloket is het kilometerhok matig onderzocht. Aangezien er geen beschermde soorten worden gemeld, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1970 tot en met 1988. Deze gegevens zijn redelijk verouderd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn 20 soorten zoogdieren bekend (zie bijlage 2). Daarnaast is er een waarneming van bosspitsmuis bekend, waarbij het kan gaan om gewone of tweekleurige bosspitsmuis. Hiermee komt het totaal op 22 soorten. Onder de waarnemingen zijn vier niet beschermde soorten bekend (muskusrat, huis-

INVENTARISATIE

muis, bruine en zwarte rat) en één soort uit tabel 3 (waterspitsmuis). De overige soorten zijn alle uit tabel 1.

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van mol (molshopen) aangetroffen. Haas werd waargenomen in het oostelijke deel van het plangebied. Voor egel is er voldoende schuilgelegenheid aan de randen van de bedrijfskavel. Gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, bosmuis en de niet uit het uurhok bekende veldmuis en aardmuis kunnen alle in het plangebied voorkomen. Woelrat kan holen hebben in oeverkanten van de sloten. Het is niet uitgesloten, dat wezel of bunzing eveneens verblijfplaatsen hebben in het plangebied. Zowel voor de marterachtigen als de ware muizen, woelmuizen en spitsmuizen geldt dat deze niet allemaal naast elkaar zullen voorkomen, gezien de terreingrootte en onderlinge concurrentie (territoriumgrootte).

Mol

Veldmuis

De tabel 3-soort waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. In Zuid-Nederland komt zijn verspreiding overeen met de situering van de beek- en rivierdalen van de zand- en lössgronden. Sinds 1998 zijn bij de Vereniging van Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) geen meldingen van waterspitsmuis uit het uurhok en omliggende uurhokken bekend. Voorkomen in de naastgelegen watergang is dan ook zeer onwaarschijnlijk.

EFFECTEN

Door de ontwikkelingen kunnen rust- en verblijfplaatsen van de volgende beschermde soorten worden verstoord of vernietigd: haas, ree, egel, gewone bosspitsmuis, mol, tweekleurige bosspitsmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, bosmuis, veldmuis, aardmuis, woelrat, wezel en bunzing. Deze soorten zijn alle soorten uit tabel 1. Hiervoor geldt een vrijstelling. De ontwikkelingen bedreigen deze soorten niet in hun voortbestaan. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

4.2.4

Vogels

Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok in de periode 1995 tot en met 2006 slecht onderzocht op het voorkomen van broedvogels. Het kilometerhok is in de winterperiodes van 1996/1997 tot en met 2003/2004 goed onderzocht op het voorkomen van watervogels. Gezien de aard van de ontwikkelingen en de inrichting van het plangebied, hebben deze gegevens geen toegevoegde waarde voor het onderzoek en zijn daarom niet opgevraagd. De gebruikte verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse broedvogels. De gegevens voor deze atlas zijn verzameld in de periode van 1998 tot en met 2000 en worden weergegeven per uurhok. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar erg globaal. De bekende gegevens geven, gezien de terreinomstandigheden, in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn 89 soorten bekend (zie bijlage 3), waaronder 24 soorten van de rode lijst. Tijdens het veldbezoek werden houtduif, roodborst, en buizerd waargenomen. Buizerd broedt niet in het plangebied zelf, maar jaagde boven het westelijke grasland. Binnen het plangebied is nauwelijks nestgelegenheid aanwezig. Alleen de opgaande begroeiing in de tuin van de bedrijfs-woning en aan de randen van de bedrijfskavel zijn hiervoor geschikt. Geen van de rode lijstsoorten worden binnen het plangebied verwacht. De oostelijk gelegen akker biedt mogelijk wel broedgelegenheid aan enkele algemene weiden akkervogels zoals scholekster en kievit. De tuin en omringende groenvoorzieningen bieden voldoende broedgelegenheid voor algemene soorten als merel, winterkoning, vink en zwartkop.

INVENTARISATIE

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de opgaande begroeiing vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als sijs, vink en mezensoorten.

OVERWINTERENDE VOGELS

Aangezien vogels onder andere in het opgaand groen tot broeden komen, dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Alle vogels (uitgezonderd exoten) zijn in het broedseizoen beschermd. Er kan in dit plangebied van worden uitgegaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt gestart en de werkzaamheden continu voortduren. Bij de tweede optie zal in elk geval het te verwijderen opgaand groen ruim voor aanvang van het broedseizoen moeten zijn verwijderd. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

EFFECTEN

4.2.5

Amfibieën

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok in de periode 1992 tot en met 2006 slecht onderzocht op amfibieën. Aangezien er geen onthefingsplichtige soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. In het Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1997 tot en met 2006. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

INVENTARISATIE

In het uurhok zijn vijf soorten amfibieën waargenomen (zie bijlage 4), waaronder een waarneming van het groenekikkercomplex. Het groenekikkercomplex omvat de tabel 3-soort poelkikker en de tabel 1-soort meerkikker en de kruising tussen beide soorten bastaardkikker (tabel 1). Bastaardkikker is ook waargenomen in het uurhok.

Recente waarnemingen van de tabel 3-soort poelkikker bevinden zich allen buiten het uurhok. Poelkikker is een kritische soort, die voorkomt in voedselarme, zwak zure wateren met een voorkeur voor heidevennen en wateren in hoogveen. Deze soort wordt daarom niet verwacht in het plangebied, waarin alleen voedselrijke sloten aanwezig zijn. Dit geldt ook voor de in het uurhok waargenomen tabel 3-soort heikikker. Voorkomen van deze soorten in of nabij het plangebied is onwaarschijnlijk.

Bruine kikker

De in het plangebied gelegen sloten bieden matig geschikt voortplantingsbiotoop aan algemene soorten zoals de in het uurhok waargenomen bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine water salamander.

Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad en kleine watersalamander vertonen dit gedrag en leven mogelijk in het plangebied.

Ten behoeve van de ontwikkeling van het plangebied zullen (delen van) de sloten en terreindelen worden vergraven. Hierbij kunnen voortplantingsplaatsen en rust- en verblijfplaatsen van bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en bastaardkikker worden verstoord of vernietigd. Ook kunnen er enkele individuen worden gedood. Alle genoemde soorten zijn algemene soorten uit tabel 1, waarvoor een vrijstelling geldt.

EFFECTEN

4.2.6

Reptielen

Voor het onderzoek met betrekking tot reptielen is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. Hierin is de verspreiding van reptielen in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn globaal, maar recent en over het algemeen voor reptielen vrij volledig. De gegevens van het waarnemingenverslag in combinatie met het veldbezoek geven een voldoende beeld van deze soortengroep.

GEGEVENS

Uit het uurhok is een waarneming van de tabel 2-soort levendbarende hagedis bekend. In de omgeving is deze soort recent alleen waargenomen in de Moerputten bij 's-Hertogenbosch, dat ook in het uurhok ligt. Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Ringslangen zijn gebonden aan waterrijke gebieden. Deze biotopen komen niet in of nabij het plangebied voor. Het voorkomen van reptielen in het plangebied is dan ook onwaarschijnlijk.

INVENTARISATIE

Door de ontwikkelingen zullen er geen effecten op reptielen optreden.

EFFECTEN

4.2.7

Vissen

De in het plangebied aanwezige sloten hebben een slechte kwaliteit en staan door de hogere ligging niet in open verbinding met wateren in de omgeving. Het is onwaarschijnlijk, dat in de sloten beschermde vissoorten of soorten van de Rode lijst zullen voorkomen. Deze komen mogelijk wel voor in de noordelijk gelegen watergang. Hieraan vinden echter geen werkzaamheden plaats. Door het gedeeltelijk dempen of vergraven van sloten zullen er geen effecten op beschermde soorten of rode lijstsoorten optreden.

INVENTARISATIE & EFFECTEN

4.2.8

Dagvlinders

GEGEVENS

Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok goed is onderzocht op dagvlinders in periode van 1995 tot en met 2006. Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten of rode lijstsoorten. De gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van dagvlinders in de periode van 1990 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De bekende gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE

Volgens het waarnemingenverslag zijn in het uurhok 33 soorten dagvlinders waargenomen (zie bijlage 5). Hieronder zijn twee beschermde tabel 3-soorten bekend (donker- en pimperlblauwtje). Dit zijn tevens rode lijstsoorten. Daarnaast zijn er nog zes andere rode lijstsoorten waargenomen; deze worden in het navolgende besproken. Koninginnenpage leeft in verschillende biotopen, waaronder ruderales terreintjes en kruidenrijke graslanden. Buiten Zuid-Limburg is het voorkomen in Nederland grotendeels beperkt tot zwervers. Droge heide en heischrale graslanden zijn biotopen waar heivlinder is te vinden. Zowel kleine- als grote parelmoervlinder zijn beide relatief mobiel, maar zijn sterk gebonden aan het voorkomen van waardplanten uit de viooltjesfamilie. Bruin blauwtje wordt voornamelijk langs de grote rivieren waargenomen. Het beschermde donker- en pimperlblauwtje zijn in 1990 in de Moerputten bij 's-Hertogenbosch geïntroduceerd nadat ze uit Nederland waren verdwenen. Beide soorten zijn afhankelijk van het voorkomen van hun waardplant grote pimperl. Bosranden, open bospaden, eikenhakhout, kapvlakten in eikenbossen en jonge eikenaanplant zijn biotopen waar bruine eikenpage kan worden aangetroffen. De hiervoor genoemde biotopen zijn niet in of in de nabijheid van het plangebied aanwezig. De waarnemingen zullen afkomstig zijn uit andere binnen het uurhok gelegen geschikte terreinen, zoals de uiterwaarden van de Maas en de Moerputten. Beschermde soorten en soorten van de Rode lijst worden dan ook niet binnen het plangebied verwacht. Het plangebied en dan voornamelijk de randen vormen wel geschikt leefgebied voor meer algemene soorten zoals klein koolwitje of bont zandoogje.

EFFECTEN

Door de ontwikkelingen zullen geen effecten op beschermde soorten en rode lijstsoorten optreden. Door de inrichting van het oostelijke deel met schrale bloemrijke graslanden ontstaat potentieel geschikter leefgebied voor voorkomende en andere soorten.

4.2.9

Libellen

GEGEVENS

Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok in de periode 1992 tot en met 2006 matig onderzocht op libellen. Aangezien er geen beschermde soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde soortengegevens niet opge-

vraagd. Verder is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het waarnemingenverslag uit de periode van 1999 tot en met 2006 worden weergegeven op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

Volgens het waarnemingenverslag zijn in het uurhok 27 soorten libellen waargenomen (zie bijlage 6). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten, maar wel twee zeldzamere rode lijstsoorten (glassnijder en bruine korenbout). Glassnijder komt voor bij helder, matig voedselarm tot voedselrijk water met een goed ontwikkelde, gevarieerde oever- en watervegetatie. De vindplaatsen hebben bos in de directe nabijheid. Bruine korenbout is een soort van laagveenmoerassen, plassen, kanalen en brede sloten, met een goed ontwikkelde oevervegetatie, meestal met riet. De in het plangebied aanwezige sloten voldoen niet aan deze kenmerken. Voorkomen van deze soorten in het plangebied is dan ook niet waarschijnlijk. De sloten kunnen mogelijk aan enkele meer algemene soorten geschikte voortplantingsbiotoop bieden zoals lantaarntje, blauwe glazenmaker of gewone oeverlibel. Deze soorten kunnen boven de akkers en graslanden in het plangebied foerageren.

INVENTARISATIE

Gewone oeverlibel

Lantaarntje

Door de ontwikkelingen zullen geen effecten op beschermde soorten en rode lijstsoorten optreden. Door de inrichting van het oostelijke deel met schrale bloemrijke graslanden en een poel ontstaat potentieel geschikt leefgebied voor de huidige voorkomende soorten.

EFFECTEN

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde miersoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van groot water in laagveen en poelen. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waar-

schijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie 5

5.1

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het plangebied. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom waarschijnlijk geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur naar het zich laat aanzien niet in strijd met het Streekplan Noord-Brabant 2002.

Deze conclusie moet door vertegenwoordigers van het bevoegd gezag worden bevestigd in het kader van de oriëntatiefase en het vooroverleg.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Van alle soorten is voldoende beeld ontstaan door het veldbezoek en de overige gegevens. Nader onderzoek is niet nodig.

NADERE INVENTARISATIE

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

NIET BEDREIGDE WAARDEN

- vaatplanten;
- vleermuizen;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Mogelijk broeden er enkele

BESCHERMING VOGELS

vrij algemeen voorkomende soorten in en rond het plangebied. Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren. Bij de tweede optie zal in elk geval het te verwijderen opgaand groen ruim voor aanvang van het broedseizoen moeten zijn verwijderd. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord.

Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Flora- en faunawet geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel C. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor of de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel C. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Haas	<i>Lepus europaeus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bastaardkikker	<i>Rana klepton esculenta</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

ONTHEFFINGEN

In het plangebied komen geen soorten voor, waarvoor ontheffing dient te worden aangevraagd

Steenuil

AANBEVELINGEN

De inrichting van het oostelijke deel van het plangebied met houtsingels, kleine bosjes en bloemrijke graslanden maakt het geschikt als leefgebied voor steenuil. Door het plaatsen van een of enkele nestkasten zou deze bedreigde soort er een nieuw territorium bij kunnen krijgen. Voor nadere informatie over inrichting van het gebied en het plaatsen van een nestkast kan contact worden opgenomen met bijvoorbeeld Brabants Landschap.

Bevorderen natuurwaarden

De realisatie van de poel in het oostelijk deel van het plangebied biedt mooie biotopen voor amfibieën en libellen en is een duidelijk pluspunt voor de natuurwaarde in de omgeving. De aanleg van poelen is bevorderlijk voor het voorkomen van velerlei amfibieën. Een aantal randvoorwaarden is van belang:

- a. een oppervlakte van tussen de 50 m² en 200 m²;
- b. een maximum diepte van 1,5 m;
- c. een minimum diepte 's zomers van 0,5 m en 's winters van 0,8 m tot 1,20 m.

B r o n n e n

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 28 november 2008 door de heer drs. M. van Dinther bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 5 °C en een matige zuidelijke wind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens van planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna;
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld.

6.3

Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- BügelHajema Adviseurs, 2008: Advies Flora- en faunawet klooster Sancta Monica te Esch. Assen.
- Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg/ Stichting RAVON, Nijmegen.
- Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal

- Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
 - Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
 - Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
 - Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
 - Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
 - Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
 - Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 45 West 's-Hertogenbosch, Wageningen 1984.
 - Taken Landschapplanning bv (2004). Ecologisch onderzoek bouwterrein Sparrenlaene. 1748-B.
 - Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
 - Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
 - Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
 - Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, Vissenatlas Groningen Drenthe, Uitgeverij Profiel Bedum, 2008.

B i j l a g e n

1. Vleermuizen
2. Overige zoogdieren
3. Broedvogels
4. Amfibieën en reptielen
5. Vlinders
6. Libellen
7. Codes Rode lijst
8. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Vleermuizen in het uurhok 45-31 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Gewone dwergvleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Laatvlieger	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Meervleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Rosse vleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Ruige dwergvleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Watervleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)

Bijlage 2. Overige zoogdieren in het uurhok 45-31 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Aardmuis	#		Tabel 1
Bosmuis	#		Tabel 1
Bosspitsmuis	#		Tabel 1
Bruine rat	x		
Bunzing	x		Tabel 1
Dwergspitsmuis	#		Tabel 1
Egel	x		Tabel 1
Haas	x		Tabel 1
Hermelijn	x		Tabel 1
Huisdier	x		
Huisspitsmuis	x		Tabel 1
Konijn	x		Tabel 1
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Ree	x		Tabel 1
Rosse woelmuis	#		Tabel 1
Veldmuis	#		Tabel 1
Waterspitsmuis	#	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Wezel	x		Tabel 1
Woelrat	x		Tabel 1
Zwarte rat	x		

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

Bijlage 3. Broedvogels in het uurhok 45-31 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Blauwborst	w		Vogels
Boerenzwaluw	w/z	GE	Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Boomvalk	w	KW	Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Brandgans	w		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Dodaars	w		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Fitis	w/z		Vogels
Fuut	z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Gekraagde Roodstaart	w		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	z		Vogels
Goudhaantje	w/z		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Grauwe Gans	z		Vogels
Grauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groene Specht	w	KW	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Canadese gans	z		Vogels
Grote Lijster	w/z		Vogels
Grutto	z	GE	Vogels
Havik	w		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huisbus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	w/z	GE	Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kerkuil	w	KW	Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	z		Vogels
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Kuifeend	w		Vogels
Kuifmees	w/z		Vogels
Kwartel	w		Vogels
Matkop	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Nijlgans	w		
Oeverzwaluw	z		Vogels
Patrijs	w	KW	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Purperreiger	m	BE	Vogels
Putter	w		Vogels
Ransuil	w	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roek	z		Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Roodborsttapuit	z		Vogels
Scholekster	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Slobeend	w	KW	Vogels
Soepeend	w/z		
Soepgans	w/z		
Sperwer	w		Vogels
Spotvogel	w/z	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Sprinkhaanzanger	w		Vogels
Staartmees	w/z		Vogels
Steenuil	w	KW	Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenavalk	z		Vogels
Tuinfluit	w/z		Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Watersnip	w	BE	Vogels
Wielewaal	w	KW	Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertortel	w	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Mees			Vogels
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 4. Amfibieën en reptielen in het uurhok 45-31 in en rond het plangebied (website RAVON)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1997-2005	2006		
Bastaardkikker	x			Tabel 1
Bruine kikker	x	x		Tabel 1
Gewone pad	x	x		Tabel 1
Groenekikkercomplex	x	x	(KW)	(Tabel1/ Tabel 3 (bijlage IV)
Heikikker	x	x	KW	Tabel 3 (bijlage IV)
Kleine watersalamander	x			Tabel 1
Levendbarende hagedis	x			Tabel 2

Bijlage 5. Vlinders in het uurhok 45-31 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Argusvlinder	x	x		
Atalanta				
Bont zandoogje	x	x		
Boomblauwtje	x	x		
Bruin blauwtje	x	x	KW	
Bruin zandoogje	x	x		
Bruine eikenpage	x	x	KW	
Citroenvlinder	x	x		
Dagpauwoog	x			
Distelvlinder	x	x		
Donker pimperlblauwtje	x	x	VN	Tabel 3 (bijlage IV)
Eikenpage	x	x		
Geelsprietdikkopje	x	x		
Gehakkelde aurelia	x	x		
Gele luzernevlinder	x	x		
Groot dikkopje	x	x		
Groot koolwitje	x			
Grote parelmoervlinder	x	x	BE	
Heivlinder	x	x	GE	
Hooibeestje	x			
Icarusblauwtje		x		
Klein geaderd witje	x	x		
Klein koolwitje	x	x		
Kleine parelmoervlinder	x	x	KW	
Kleine vos	x	x		
Kleine vuurvlinder		x		
Koninginnenpage	x	x	GE	
Landkaartje	x	x		
Oranje luzernevlinder	x	x		
Oranje zandoogje	x	x		
Oranjetipje	x			
Pimpernelblauwtje	x	x	VN	Tabel 3 (bijlage IV)
Zwartsprietdikkopje	x	x		

Bijlage 6. Libellen in het uurhok 45-31 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Azuurwaterjuffer	x	x		
Blauwe breedscheenjuffer		x		
Blauwe glazenmaker	x			
Bloedrode heidelibel	x	x		
Bruine glazenmaker	x	x		
Bruine korenbout		x	KW	
Bruinrode heidelibel	x	x		
Geelvlakheidelibel	x			
Gewone oeverlibel	x	x		

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Gewone pantserjuffer	x			
Glassnijder	x	x	KW	
Grote keizerlibel	x			
Grote roodoogjuffer	x			
Houtpantserjuffer	x			
Kanaaljuffer	x			
Kleine roodoogjuffer	x			
Lantaarntje	x	x		
Paardenbijter	x			
Smaragdlibel	x	x		
Steenrode heidelibel	x			
Variabele waterjuffer	x	x		
Viervlek	x			
Vroege glazenmaker		x	KW	
Watersnuffel	x			
Weidebeekjuffer	x			
Zwarte heidelibel	x			
Zwervende pantserjuffer	x			

Bijlage 7 Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 8. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze

gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Colofon

Opdrachtgever
VAL BV

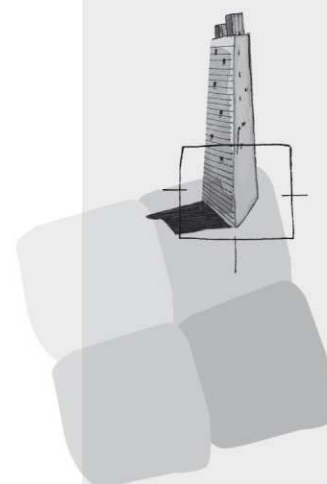
Contactpersoon
De heer A. van Zon

Rapport
De heer drs. M. van Dinther
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
Mevrouw ir. T. Casimir
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
099.10.51.00.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort